

کاربست سمینار پایدیا در فعالیت دانش آموزان و معلمان؛ سنتز پژوهی مطالعات انجام شده

سامیه شه میر ، حمید امیدی

چکیده

مور تیمر آدلربیان می کند که تمام یادگیری ها ی واقعی فعالانه هستند، این فرایند مکاشفه ای است که دانش آموز در آن عامل اصلی است نه معلم. هدف این پژوهش درک این مساله و پاسخ به این سوال است که چگونه سمینار پایدیا بر تعامل و فعالیت جامعه یادگیری حرفه ای(دانش آموزان و معلمان) در مدرسه اثر گذار است. با بررسی سابقه تحقیقات در این زمینه در دودهه اخیر و با تکیه بر نظریات و تحقیقات بر روی اصلاح مدارس، جوامع یادگیری حرفه ای و قدرت گفتگو در یادگیری و سمینار پایدیا، جهت پاسخ به سوالات از روش سنتز پژوهی استفاده شده است. که در آن محقق از میان جامعه آماری که شامل ۲۰ تحقیق در رابطه با موضوع پژوهش بود، تعداد ۱۵ نمونه را به صورت هدفمند انتخاب نمودند و یافته ها حاکی از این بود که سمینارهای پایدیا شرایط حمایتی برای جوامع یادگیری حرفه ای را ارتقاء بخشیده و فرصتی برای درگیر شدن در گفتگوی منطقی و اندیشمندانه در فضای همکارانه گروه را فراهم می کند.

واژه های کلیدی: یادگیری حرفه ای، سمینار پایدیا، تربیت عقلانی، دوره ابتدایی

مقدمه و بیان مساله

کودک خلاق امروز، معلم و مهندس پر توان فردا خواهد بود، که با طرح ها و ایده های نوین خود می تواند چرخ های مملکت را به حرکت درآورد آموزش در دوران کودکی از دو جنبه مورد نظر است: یکی حساسیت و سهولت اثرپذیری کودکان از محیط های آموزشی و دیگری دوام اثرات و عمق یادگیری های آنها در این دوران غزالی در این باره می گوید: « هر کاری که عظیم بود، تخم آن اندر کودکی افکنده باشند ». آموزش صحیح و مؤثر در این دوره باعث موفقیت در دوره های بعد خواهد شد (روسکوس^۱، ۲۰۰۹). آموزگاران هم می توانند، علاقه و شوق خود را نسبت به ارائه اطلاعات در حال رشد که نیاز بچه ها در یک زندگی موفقیت آمیز است از طریق بررسی روزمره الگوهای جدید حفظ کنند. دوره ابتدایی اولین و مهمترین دوره تحصیلی زندگی آدمی و دوره ای شاخص برای توسعه مهارتهای بنیادی است (هاردی، ۲۰۱۰) با توجه به اینکه مقدار قابل توجهی از یادگیری در سنین پایین اتفاق می افتد (هیتز^۲، ۲۰۰۵) لذا در این دوره کودک یک نقش فعال در ساختار یادگیری و فهمیدن دارد و دانشی که در این دوران به دست می آورد بسیار مهم و تعیین کننده است (کروگ، ۲۰۱۱). در برنامه درسی پیشنهادی آدلر، مباحثاتی را به طور عقلایی با همکلاسی های خود دارند و موقعیت هایی وجود دارند که درک نادرست شاگرد از یک مطلب، در صورت امکان توسط همکلاسی های دیگر و یا با واداشتن شاگرد به فعالیت توسط معلم برای رسیدن به برداشت درست، برطرف شود، موقعیت هایی نیز وجود دارد که اتفاق نظر بر موضوعات بین شاگردان پیش نمی آید، ولی این اختلاف نظرها به طور عقلایی پذیرفته می شود (نسلروت و شافر، ۱۹۹۳). در واقع برنامه درسی آدلر با ایجاد موقعیت های مناسب، پشتوانه پرورش استدلال ورزی مناسب در میان دانش آموزان است. (گیتز و ویلاک، ۱۹۹۴).

هدف این تحقیق پاسخ به این سوالات است:

۱. چگونه سمینار پایدیا بر روی جامعه یادگیری حرفه ای (دانش آموزان و معلمان) در مدرسه اثر گذار است؟
  ۲. چگونه سمینار پایدیا مهارت تفکر و یادگیری را دانش آموزان ایجاد می کند؟
- با بررسی سابقه تحقیقات در مورد توسعه و تربیت و یادگیری معلمان برای انجام این کار، پژوهش حاضر بر پایه نظریات و تحقیقات بر روی اصلاح مدارس، جوامع یادگیری حرفه ای و قدرت گفتگو در یادگیری و سمینار پایدیا، از طریق طرح تحقیق کیفی برای کنکاش در مورد جواب این سوال استفاده شده است.

مبانی نظری

دوره ابتدایی موثرترین دوره آموزشی به حساب می آید زیرا علاوه بر شکل گیری دیدگاه فراگیران، نتایج آموزشی این دوره، بر دوره های بعد نیز تاثیرگذار خواهد بود، باید برای یادگیرندگان زمینه های راهبردی جدیدی تدارک دیده شود تا آنها را نسبت به محتوای یادگیری علاقه مندتر کرده و یادگیریشان را عمق و وسعت ببخشند. شعار مشهور آدلر « بهترین آموزش برای بهترین افراد، بهترین آموزش برای همه افراد است»، به معنای یک برنامه درسی آکادمیک متشکل از موضوعات چالش برانگیز برای تمام کودکان است. آموزش و پرورش عمومی زمینه یادگیری مادام العمر را برای فراگیران در همه ابعاد علمی، هنری و حرفه ای ایجاد می کند که مدرسه می تواند در این زمینه نقش مهمی را ایفا نماید.

^۱. Roskos

^۲. Hitz

برنامه درسی پایدیا، یک دوره مطالعاتی جدی و آکادمیک است که مبتنی بر آموزش لیبرال است نه آموزش حرفه ای؛ یک دوره آموزش عمومی است نه آموزش تخصصی و یک دوره آموزش مبتنی بر علوم انسانی است نه علوم فنی. این رویکرد به دنبال مدیرانی است که معلمان واقعی آن مدرسه به شمار می روند، کسانی که با تیم تدریس و آموزش و رهبران آموزشی مدرسه در تعامل است و تنها نقش مدیر ارشد اداری مدرسه را بازی نمی کند (آدلر، ۱۹۸۴، ص ۷). سمینار پایدیا برای اولین بار به عنوان بخشی از برنامه پایدیای آدلر در طرح پایدیا توصیف شد. از همان آغاز هدف این استراتژی آموزش و یادگیری این بود که به عنوان بخشی از برنامه نظام مند و تحولی مورد استفاده قرار گیرد که در نهایت بر تمام جنبه های یک اجتماع مدرسه تاثیر گذار باشد. این سمینار خود یک استراتژی تدریس بود که برای درگیر کردن دانش آموزان در بحث و گفتگوی رسمی در مورد یک متن طراحی شده بود که منجر به افزایش درک آنها از ایده ها و ارزش های ذاتی آن متن می شد. Lucus (۱۹۷۲) پایدیا کل آموزش و پرورش را نشان می دهد و این یکپارچگی آن است و عقلانیت و معنویت و زیبا شناسی را پوشش می دهد. در ماهیت پایدیا شامل ارزش برنامه ریزی یعنی آسایش، زیبایی، نظم و انضباط، انصاف، سلامت، ایمنی، امنیت و مشارکت است، پایدیا یک تربیت عقلانی است. طبق گفته نیومن این امکان وجود دارد عادت فیلسوفانه ای برای ذهن ایجاد کنیم، که منظورش ترکیب با دانشی وسیع، توانایی درگیر شدن در تجزیه و تحلیل انتقادی و تفکر عمیق است. این همان چیزی است که پرورش قوه عقلانی و تعالی عقلانی را توصیف می کند. (مولکاهی، ۲۰۰۸، ص ۳۵-۶۹).

Robinson (۲۰۰۴) در ارزیابی تاثیر برنامه پایدیا بر پیشرفت استاندارد شده دانش آموزان به طور کلی، بررسی یک نمونه از عملکرد دانش آموزان در مدارس در زمینه خواندن، زبان، ریاضی، علوم و مطالعات اجتماعی نشان دهنده تفاوت قابل توجه و مثبت در میانگین نتایج برحسب درصد ملی برای دانش آموزان در کلاس های ۳-۸ که مرتب در CSAS حضور داشتند با دانش آموزان مقاطع تحصیلی هم درجه که در دیگر مدارس هامیلتون حضور داشتند. دانش آموزان CSAS معمولاً بین ۱۵-۲۰ امتیاز بالاتر از دانش آموزان هامیلتون در کلاس های ۳-۸ می گیرند. این تفاوت در تمام پنج موضوع در سال ۲۰۰۱ قابل توجه و واضح است.

تعدادی از محققان تصویری از تاثیر تعامل و همکاری هدفمند در بین کارکنان و دانش آموزان مدرسه بر روی پیشرفت و بهتر شدن مدرسه فراهم کرده اند مثالی از چنین محیط ساختار یافته ای جوامع یادگیری حرفه ای نامیده می شود. در جوامع یادگیری حرفه ای، کارکنان خود را به چشم فراگیر می بینند و برای بهتر کردن کارشان با هم همکاری می کنند (فولان، ۲۰۱۱). فولان (۲۰۱۳) برای این که اینگونه جوامع رونق پیدا کنند لازم است بفهمیم چه طور عمل می کنند، چه طور تکامل پیدا می کنند و همچنان در مدارس ادامه پیدا می کنند. یک جزء اساسی جوامع یادگیری هدفمند و حرفه ای گفتگو میان کارکنان و دانش آموزان مدرسه است. سمینار پایدیا می تواند به عنوان ساختاری برای این نوع گفتگو عمل کند، تحقیق بر پایه مطالعات در مورد تغییرات موثر در مدارس (به عنوان مثال هارگریوز و فولان ۱۹۹۸، لیبرمن، دارلینگ، هاموند و زوکرمن ۱۹۹۱، اشلتیچی ۱۹۹۰، تیاک و کوبان ۱۹۹۵) تحقیقات بر روی جوامع یادگیری حرفه ای (فولان ۲۰۱۳، لیبرمن و وود ۲۰۰۳) و قدرت گفتگو برای یادگیری و تغییرات مدرسه انجام شد. تعداد زیادی تحقیقات در زمینه تغییرات مدرسه نشان داده اند که تغییرات آهسته و به تدریج رخ می دهند (هارگریوز و فولان ۱۹۹۸، تیاک و کوبان ۱۹۹۵) و معلمان باید تعهد بلند مدت داشته باشند (اشلتچی، ۱۹۹۰) تعارض، اختلافات، عدم اطمینان و حتی وقفه های کوتاه مدت در این فرایند باید از قبل پیش بینی شوند (لیبرمن، دارلینگ، هاموند و زوکرمن ۱۹۹۱، اشلتیچی ۱۹۹۰) توسعه مدرسی که به این روش عمل می کنند هم تعهد و هم ایجاد روابط مثبت را می طلبد. ایده آل اینست که برای ایجاد تغییرات در امر تعلیم و تعلم

تمامی اعضا باید حس کنند با همدیگر در آن نقش دارند و درک یکسانی در مورد این که به کدام سمت حرکت می کنند داشته باشند و باور داشته باشند تغییرات امکان پذیر هستند و البته برای فراگیران مفید می باشند (مکلینتایر و کایل، ۲۰۰۶).

روش شناسی

سنتز پژوهی شکل خاصی از مرور پژوهش است که تنها توصیفی، آگاهی دهنده و یا ارزیابانه نیست، بلکه ارتباط دهنده نیز است (میز، پاپ و پویی، ۲۰۰۵). سنتز اشاره به ساخت یک کل درون چیزی، فراتر از دلالت بخش های مجزا دارد (نوبیت و هار، ۱۹۸۸، ص. ۲۸). هدف از سنتز پژوهی تولید دانش جدید از طریق روشن ساختن روابط و تنشها و اختلافات بین گزارشات مطالعات منفردی است که بیش از این دیده نشدهاند. این روش شامل انتخاب هدفمند، مرور، تحلیل و ترکیب گزارشات پژوهشی دست اول در یک موضوع مشابه است (سیوری، ۲۰۱۱). روش سنتز پژوهی یکی از مهم ترین و پیچیده ترین گونه های پژوهش علمی است، ارزش این نوع پژوهش در ایجاد همخوانی بین دانش و نیاز نیز مهارت هایی است که به وسیله آن ها فرایندهای ترکیب و تلفیق دانش انجام می گیرد (شورت^۳، ترجمه مهرمحمدی، ۱۳۹۲، ص. ۳۵۰). سنتز پژوهی نیازمند دو مهارت پایه تحلیل گری ارتباط گیری است. سنتز پژوهی دانش مؤلفه اساسی هر تصمیم گیری است، قبل از اتخاذ تصمیم درباره برنامه درسی باید در قالبی به جست و جو و تدارک دانش مورد نیاز پرداخت که برای تصمیم گیری های ضروری سودمند باشد. این نوع پژوهش حاصل آن دانش تلفیقی است. روشی که با جمع آوری مطالعات گوناگون و پراکنده می تواند آن ها را با نیازهای خاص و کنونی گرد هم آورد و به ارزیابی و ترکیب مطالعات جاری و اجرا شده می پردازد. ارزش این نوع پژوهش در ایجاد همخوانی بین دانش و نیاز و نیز مهارت هایی است که به وسیله آن ها ترکیب و تلفیق دانش انجام می پذیرد. پژوهش تلفیقی ابزاری مهم در دست پژوهشگران برنامه درسی است تا دردهای آتی به تکوین و پالایش آن بپردازند (مهرمحمدی، ۱۳۹۲، ص. ۳۶۲).

جدول شماره ۱: مراحل انجام سنتز پژوهی

مرحله	زیر مرحله	توضیحات بیشتر
مرحله اول تعیین جغرافیای پژوهش	الف) تعیین پارامترهای جستجو همانند تاریخ انتشار و نوع پژوهش	گستره جغرافیایی: سراسر دنیا؛ نوع پژوهش: مطالعات تجربی و ارزیابانه؛ نوع اسناد: مقالات داوری شده و گزارشهای دولتی مبتنی بر شواهد تجربی، از سال ۱۹۸۲ تا ۲۰۱۵
	ب) تعیین معیارهای انتخاب اسناد گردآوری شده از مرحله قبل	مرتبط بودن با سؤالات پژوهش حاضر، پژوهشهای کیفی دقیق و عمیق

^۳. short

تدوین کلیدواژه‌های مرتبط با موضوع،	ج) تعیین راهبرد جستجوی اسناد و پایگاهها	
از جستجوی اولیه ۲۰ مقاله و سند در زمینه سمینار پایدیا در برنامه‌های درسی به دست آمد که پس از اعمال معیارهای انتخاب، اسناد برای ورود به مرحله بعد ۱۵ عدد بودند.		
چکیده اسناد بر اساس دو معیار کلی و باز "کیفیت" و "مرتبط بودن" خوانده شد	الف) غربالگری درشت	مرحله دوم نقد نظام مند اسناد منتخب
کل متن اسناد، مورد بررسی قرار گرفت و با توجه به دو معیار فوق حاصل این مرحله ۱۵ سند بود که وارد گام سوم از این مرحله شدند	ب) عنوان غربالگری	
اسناد به نوعی تشریح فیزیولوژیک شده و قطعات مختلف آنها درخانه‌های جدول تشریح قرار گرفتند.	ج) واکاوی	
بخش یافته‌های اسناد منتخب درباره سمینار پایدیا در برنامه درسی با هم یکجا شدند، سپس با بازخوانیهای مکرر و دقیق و همچنین مقایسه یافته‌های مشابه و متناقض (باکدگذاری با رنگهای متفاوت)، دسته بندی این داده‌ها در ذیل مضامینی بزرگتر انجام شد.	سنتز پژوهی تجمیعی که در مقابل سنتز پژوهشی ترکیبی است (گاف، الیور و تامس، ۲۰۱۲) سنتز پژوهی تجمیعی همانند تغییر فیزیکی و سنتز پژوهی ترکیبی همانند تغییر شیمیایی در یک واکنش است. در اولی یافته‌های پژوهشهای انتخاب شده با هم جمع می‌شوند مانند آنچه بیشتر در فراتحلیل پژوهشهای کمی شاهد آن هستیم. در دومی یافته‌های دیگران خود مبدل به داده‌هایی می‌شوند که با داده‌های دیگر ترکیب و سپس با هویتی جدید بازآفرینی می‌شوند.	مرحله سوم سنتز؛ خلق چیزی جدید از عناصر جدا از هم

یافته‌های پژوهش

نتایج حاصل از سنتز یافته‌های پژوهش‌هایی که برای این بررسی انتخاب شدند در پاسخ به سؤالات پژوهش طی فرآیندی نظام مند مورد بررسی قرار گرفتند که در نهایت در قالب یافته‌ها برای پاسخ به سؤالات پژوهش سنتز و فرآوری شدند که پاسخ‌ها به شرح زیر می‌باشد:

معلمان از دیر باز تحت شرایطی کار می‌کردند که از نظر عاطفی و فیزیکی جدا افتاده بوده اند (فولان، ۲۰۱۱ و لورتیه، ۱۹۷۵). آنها اغلب بیشتر ساعات روز را در کلاس‌هایشان می‌گذرانند و با استفاده از روش سخنرانی مطالب درسی را به فراگیران انتقال می‌دهند. آموزگاران معمولاً درس‌هایشان را به اشتراک نمی‌گذارند، به زحمت تدریس همدیگر را مشاهده می‌کنند و کم پیش می‌آید در مورد تمارین با همکارانشان بحث و گفتگو کنند، گاهی جو رقابت و عدم اعتماد حاکم می‌شوند و آموزگاران یاد می‌گیرند درهایشان را ببندند و مستقل کار کنند. از اینرو معلمان در چنین مدارسی کمتر موفقیت‌هایشان را جشن می‌گیرند یا در مورد مشکلاتشان با بقیه گفتگو می‌کنند، دانش

آموزان نیز در اینگونه کلاس ها کمتر فرصت تعامل و صحبت کردن با دیگر همکلاسی های خود را دارند. روبرت برزیل، مدیر دبیرستان مالیوان در شیکاگو می گوید: اگر فراگیران فرصتی پیدا کنند تا خودشان را اظهار کنند، آنها جسور تر شده و بیشتر از معلم خود طلب می کنند، بیشتر آن چه را می خوانند می فهمند و در مورد چیزهای اطرافشان دید منتقدانه تری دارند (۱۹۸۸، ۱۵)

اگر در اکثر بحث و گفتگو های کلاس های مدرسه شرکت کرده باشید احتمالا خواهید دید که معلمان بیشتر از همه در کلاس صحبت می کنند. البته استثنائاتی هم هست، معلمان بیشتر و بیشتری از استراتژی های همکاری گروهی برای ارتقاء بحث ها استفاده می کنند و تعدادی از معلمان آگاهانه تنها به دانش آموزان اجازه می دهند در کلاس صحبت کنند بلکه آنها را تشویق به این کار هم می کنند. با این حال حتی زمانی که دانش آموزان تشویق به پاسخ می شوند معمولا جواب های تک کلمه ای می دهند.

یافته ها تحقیق جنیفر منگرام (۲۰۰۴) حاکی از این بود که سمینارهای پایدی شرایط حمایتی برای جوامع یادگیری حرفه ای را ارتقاء بخشیدند و به عنوان پرتو کلی بای گفتگو میان کارکنان مدرسه عمل کردند. فایده سمینار این بود که دانش جویان تشویق می شدند نقش فعالانه تری در گروه های کوچک به عهده بگیرند تا از یکدیگر فرا بگیرند (هلدن، ۱۹۹۳)

بیلینگز (۲۰۰۳) بیان نمود که بحث و گفتگو هم اکنون در مرکز توجه معلمان استو سمینارهای پایدی بحث و گفتگو هایی هستند که به طور فزاینده ای مورد پشتیبانی قرار می گیرند.

چیسر (۱۹۹۷): برخی از مهمترین نتایج سمینار پایدی از جمله تفسیر اصطلاحات، مهارت های تفکر بالاتر و مهارت های میان فردی، مستقیما قابل اندازه گیری با آزمون های استاندارد شده در حال حاضر نیستند. در گیتنز در اوائل دهه ۱۹۹۰ با حمایت اندکی، متغیر اساسی فرای برنامه سمینار پایدیای مدرسه ای تست هایی برای اندازه گیری کیفیت بیان و سازماندهی ایده های قابل توجه و چشمگیر نوشته شد که نشان دهنده موفقیت دانش آموزان در دوره سه ساله بود.

چیسر و گیلتنلی (۱۹۹۷): برخی از مهمترین نتایج سمینار پایدی از جمله تفسیر اصطلاحات، مهارت های تفکر بالاتر و مهارت های میان فردی مستقیما قابل اندازه گیری با آزمون های استاندارد شده در حال حاضر نیستند.

Holden (۱۹۹۵) در پژوهشی با عنوان فعال کردن صدای دانش آموزان: سمینار پایدی در کلاس درس تعلیمات اجتماعی به بررسی تاثیر سمینار پایدی بر صدای دانش آموزان پرداخت و به این نتایج دست یافت که سمینار پایدی دانش آموزان را تشویق می کند که نقش فعال تری در گروه ها بر عهده بگیرند، همچنین فرصتی برای درگیر شدن در گفتگوهای منطقی و اندیشمندانه در فضای همکارانه گروهی فراهم می آورد. نتایج ارزیابی لیکرت از اولین دو کلاسی که مورد ارزیابی قرار گرفته بودند نشان داد که ۸۹ درصد مفهوم سمینار را به عنوان ابزار تدریس دوست داشتند، ۹۱ درصد احساس می کردند که سمینار ها فرصت بهتری را برای شرکت در بحث ها به دانشجویان می دهد. (هلدن، ۱۹۹۳)

Nesseirodt (۱۹۹۳): برنامه پایدی پاسخ نیرومند به خواسته های قرن ۲۱ است برای این که یک راه حل آموزشی بلند مدت را تامین می کند. یک اصلاح کوتاه مدت نیست. برای مثال، سمینار پایدی شاید قویترین استراتژی باشد که ما باید مهارت های یادگیری و تفکر و همچنین بسیاری مهارت های زندگی را آموزش دهیم.

نتایج ارزیابی لیکرت از اولین دو کلاسی که مورد ارزیابی قرار گرفته بودند نشان داد که ۸۹ درصد مفهوم سمینار را به عنوان ابزار تدریس دوست داشتند ، ۹۱ درصد احساس می کردند که سمینار ها فرصت بهتری را برای شرکت در بحث ها به دانشجویان می دهد . (هلدن، ۱۹۹۳)

سمینارهایی که دانشجویان اداره می کنند پتانسیل این را دارند برنامه آموزشی فراگیرمحور باشند تا نظام محور . (استفن کوی، ۱۹۸۹، ۲۲۵)

راد بیان می کند که سمینار پادیا قالبی عالی برای تولید ایده و برای تشریح مقالات و کتاب هاست ، همچنین سمینارها پتانسیل بهبود مهارت ها ی خواندن دانشجویان و دانش آموزان را دارد و به آنها فرصتی برای درگیر شدن در گفتگوی منطقی و اندیشمندانه در فضای همکارانه گروه را فراهم می کند (راد، ۱۹۸۷، ۱۰).

گودلد (۱۹۸۴) در مشاهداتش از ۱۰۰۰ کلاس دریافت که سخنرانی و توضیح علم پیوسته از سال های ابتدایی مدرسه تا دبیرستان افزایش می یابد . تا اندازه ای به این خاطر که اغلب معلمان تازه از کالج بیرون می آیند که اکثرا یک مدل تدریس را تجربه کرده اند ، آن هم تدریس به روش سخنرانی ، بنابر این تعجبی ندارد که اکثریت بحث های کلاس در واقع گفتگوهای تک به تک و یکباره بین معلم و یکی از دانش آموزان است .

پیلگرن (۱۳۹۳) در تحقیقات خود بر اساس برنامه (فلسفه برای کودکان) و پادیا با استفاده از دوازده سمینار با موضوعات کتب بزرگ، سمینار پادیا، سمینار سقراطی درصدد برآمد تا رویکردهای مختلف اجرای دیالوگ فکورانه را در کلاس درس خصوصا در زمینه مباحث دینی و اخلاقی در دانش آموزان و گروه ۱۲-K مورد آزمون قرار دهد. یافته های تحقیق نشان می دهد که مشارکت کنندگان فعال در سمینارهای تعاملات شان را به سوی یک دیالوگ پژوهنده انتقال می دهند و به سوی تعاملات مشارکتی تمایل پیدا می کنند. مشارکت کنندگان، مهارت های تفکرشان را در طول زمان رشد می دهند.

آدلر سه روش تدریس را مشخص کرده بود که بایستی مورد استفاده قرار می گرفتند (روش های تعلیمی یا سخنرانی ، مربی گری و سمینار) ،سمینار پادیا گفتگویی است که توسط یک رهبر گروه (که به صورت یک میانجی عمل می کند) به روشی منظم و مرتب اجرا می شود .این سمینار یک جور بحث و گفتگو است که بر داستان ها ، اشعار ، نمایشنامه ها یا دیگر محصولات هنر انسانی تمرکز می کند .تلاش مشترکی است برای این ایده ها در متن روشن شوند و از طریق آن بتوان به چیزی غیر منتظره و جدید دست پیدا کرد . بحثی که در آن هم معلمان و هم شاگردان رو در روی هم بنشینند تا این که موقع صحبت کردن چهره همدیگر را ببینند.

جدول شماره ۲: برنامه سمینار پادیا

روشهای تدریس	سمینار
مولفه های اصلی	
تاکیدات (نقطه تمرکز)	افزایش درک یادگیرنده در خصوص ایده ها و ارزشها
تدریس	گفت و گوهای فکری و همیارانه که از طریق سوالات باز پاسخی که در ارتباط با متن

پرسیده می شود، تسهیل می گردد	
موازنه زمان	۱۵٪ الی ۲۰٪
سنجش	ابزارها و فرایندهای قبل و بعد از سمینار که شامل اهداف از قبل تعیین شده توسط خود؛ مباحثه و مناظره؛ و نوشتن است.

رهبر سمینار که اولین نفر، در میان افرادی که جایگاه مساوی دارند، محسوب می شود کسانی که همگی تلاششان رسیدن به هدفی مشترک است (آدلر، ۱۹۸۴، ص ۱۹). مسئولیت آماده کردن سوالات و تسهیل بحث را بر عهده دارد. رهبر باید برای آماده کردن سمینار متن را به دقت بخواند، کلمات کلیدی مهم را بنویسد. سپس باید تعداد سوالات کلیدی مهم را بنویسد که بر گرفته از یادداشت هایش باشد. اینها بایستی شامل سوالات آغازین باشند که بحث متن را شروع می کند و هر فرد دور میز می تواند به ترتیب پاسخ دهد، احتمالا تعدادی سوالات بسته (همگرا) که دانش آموز نیاز است برای پاسخ به آنها اطلاعات مهمی از متن را مورد استفاده قرار دهند و تعدادی سوالات باز (یا واگرا) که برای آنها هیچ جواب درستی وجود ندارد. باید حداقل یک سوال اصلی هم وجود داشته باشد که بر مفهوم مرکزی و مهم یا قلب متن تمرکز می کند. طبق آدلر، رهبر سمینار سه وظیفه اصلی دارد، پرسیدن یک سری پرسشها که بحث را مشخص می کند و به آنها جهت می دهد (آدلر، ۱۹۸۲) لازم است رهبر تفسیر کننده و همچنین پرسش کننده خوبی باشد، زیرا او باید اغلب نظرات فراگیران را معنی کند، مسائل را با نوشتن نکاتی بر روی تابلو تشریح کند و مطمئن شود سوالات و پاسخ ها شنیده و درک می شوند. رهبر باید برای تسهیل خواندن دقیق و بحث و گفتگو از فراگیران بخواهد به متن مراجعه کنند تا برای پاسخ هایشان دلیل و مدرک پیدا کرده و صفحه، پارگراف و یا یک خط از یک شعر را ذکر کنند.

بحث و نتیجه گیری

سمینار پایدیا باعث تفکر فعالانه از طریق گفتمان منطقی دانش آموزان می گردد. اخیرا مرکز ملی پایدیا سمینار پایدیا را گفتگویی عقلانی و جمعی که سوالات باز در مورد متن آن را امکان پذیر می کنند تعریف می نمایدو تاکید می کند که این طرح باید هم رشد عقلانی و هم رشد اجتماعی دانش آموزان را بالا ببرد. برای تسهیل سمینار پایدیا لازم است که معلمان نقشی غیر سنتی در رابطه با دانش آموزان ایفا کنند، ولی بررسی تحقیقات نشان داد که بحث و گفتگو اکنون در کانون توجه مربیان امر آموزش قرار دارد و به طور فزاینده ای مورد پشتیبانی قرار می گیرند. سابقه تحقیقات در مورد سمینارهای گفتگوی پایدیا نشان می دهد که سمینارها پتانسیل بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان را دارد و به آنها فرصتی برای درگیر شدن در گفتگوی منطقی و اندیشمندانه در فضای همکارانه گروهی را فراهم می کند. نتایج ارزیابی لیکرت از اولین دو کلاسی که مورد ارزیابی قرار گرفته بودند نشان داد که ۸۹ درصد مفهوم سمینار را به عنوان ابزار تدریس دوست داشتند، ۹۱ درصد احساس می کردند که سمینار ها فرصت بهتری را برای شرکت در بحث ها به دانشجویان می دهد. (هلدن، ۱۹۹۳)

نتیجه کلی این تحقیق این است که سمینار پایدیا قویترین استراتژی است که ما باید مهارت های یادگیری و تفکر و همچنین بسیاری مهارت های زندگی را به وسیله این روش آموزش دهیم. یک جزء اصلی جوامع یادگیری هدفمند و حرفه ای گفتگو میان کارکنان مدرسه و دانش آموزان است. سمینار پایدیا می تواند به عنوان ساختاری برای این نوع گفتگو عمل کند. شاید نوآرانه ترین ویژگی مدارس پایدیا سمینار هفتگی باشد که هر معلم گروه دانش آموزی

ناهمگنی را در بحث پیرامون موضوعات هدایت می کند و با پرسش و پاسخ سقراطی و گفتگو تمام دانش آموزان را به چالش می کشد تا قدرت تفکر و استدلال ورزی را در آنان تقویت نماید.

(تجربیات یکی از معلمین سال دوم دبیرستان مینتونکا، مینسوتا به عنوان نمونه از اجرای سمینار پایدیا در کلاس درس تعلیمات اجتماعی)

دپارتمان تعلیمات اجتماعی دبیرستان مینتونکا دوره تاریخ اقلیت ها را برای تاریخ آمریکایی سه ماهه آخر دانش آموزان سال دوم دایر کرده است. در این دوره از کتاب ها و راهنمای معلمین استفاده نمی کنند و بر انواع مقالات کوتاه و بلند، روایت ها و فیلمها به عنوان پایه و اساس برنامه ریزی درسی تکیه می کند. اگرچه تمرکز کلاس بر روی مسائل تاریخی و اجتماعی است، بیشتر برنامه درسی به مسائلی اختصاص دارد که دانش آموزان احساس می کنند زندگی شان را تحت تاثیر قرار می دهد.

قالب بحث کاملاً ضروری و لازم به نظر می رسد شگفت زده از این واقعیت که در بحث های کلاسی ام فقط تعداد اندکی از دانش آموزان حرف هایشان شنیده می شود از دعوت برای امتحان پایدیا استقبال کردم شاگردان کلاس تجربه بومیان آمریکا در ایالات متحده را مطالعه می کردند، بنابراین بعد از بررسی ارزشهای سنتی آمریکاییان بومی پیش از منازعه با آمریکاییان و تلاششان برای حفظ قلمرو فرهنگی و فیزیکی شان بعد از منازعات، زمان این بود که با مسائل و مشکلات آمریکاییان بومی معاصر روبرو شوند.

مفهوم سمینار را به دانش آموزانم معرفی کرده و دلیل استفاده از این روش آموزشی را برای آنها توضیح دادم و از آنها خواستم با هم در مورد فواید و مضرات چنین تکنیکی همفکری کنند، بعد از به اشتراک گذاشتن دغدغه ها و فرصت هایی که این قالب ممکن بود به همراه داشته باشد، تمام کلاس توافق کردند از این روش استفاده کنند. من با پیش بینی اضطراب دانش آموزان در مورد آماده نبودن برای بحث، مجموعه ای از راهکارها را برای رهبران و شرکت کنندگان سمینار تعیین کردم. پیش از انجام سمینار یک روز تمرین داشتیم. برای تکلیف خانه به هر دانش آموز یک مقاله داده شد و از او خواسته شد فرض کند که قرار است روز بعد رهبر گروه باشد.

دانش آموزان سوالات و مفاهیم کلیدی را که آماده کرده بودند، همینطور هر عاملی که باعث سردرگمی و گیجی آنها شده بود را با هم به اشتراک بگذارند تا سوالات را با هم به اشتراک بگذارند و از همدیگر ایده بگیرند. زمانی که دانش آموزان حس کردند آمادگی قبولی نقش رهبری را دارند، آنها را به گروههایی تقسیم کرده و برای هر گروه یک رهبر انتخاب کردم و پنج مقاله برای سمینار به آنها محول کردم، سمینار پایدیا روز بعد شروع می شد.

زنگ ساعت چهارم زده شد و دانشجویان سال دوم در حالی که مقالات محوله شان را در دست داشتند، به سمت گروههای سمینار راه افتادند با تشویق من رهبران گروه سوالات آغازین خود را پرسیدند. در ابتدا همچنانکه از گروهی به گروه دیگر حرکت می کردم، نگاه های خودآگاهانه من بحث و گفتگوی واقعی را قطع می کرد و جواب های اجباری و اظهار نظر های غیر خلاقانه را سبب می شد. با این حال خیلی زود دانش آموزان فراموش کردند که من هم آن جا هستم و گفتگو ادامه پیدا کرد. من در سکوت از این خوشم آمده بود که چطور "کندرا" که به زحمت یک کلمه حرف می زد حالا داشت با هیجان از ایده خود دفاع می کرد، وقتی دیدم ضعیف کلاس چه طور دارد با دقت به حرف های کلاس گوش می داد و داشت از تجربیات شخصی اش می گفت که بر احساسات آمریکاییهای بومی تاکید می کرد لبخند به لبم نشست. اکثریت دانش آموزان گرم صحبت، تشویق، گوش دادن و پاسخ به همدیگر بودند. دانش آموزان داشتند همدیگر را تایید می کردند. در انتهای ساعت هر گروه گزارشات، سوالات رهبر، مقاله هایش و

برگه های ارزیابی را تحویل داد. اگر چه در اظهار نظر هایشان به نواقص موجود اشاره کرده بودند که احتمالا با تمرین بیشتر حذف می شدند، اکثر بازخوردها مثبت بودند. مثالها شامل موارد زیر می شدند:

من اینقدر خجالتی هستم که نمی توانم جلوی کل کلاس صحبت کنم ولی موقعی که می خواهم ایده هایم را در گروه های کوچک در میان بگذارم اینقدر خجالت نمی کشم.

سمینار پایدیا را دوست دارم زیرا فردی همسن و سال خودم از من سوال می پرسد، آنها بیشتر همسطح خودم بودند اگر چیزی را نمی فهمیدم موقع سوال پرسیدن حس احمق بودن نمی کردم. معمولا فرد دیگری در گروه پاسخ پاسخ سوالاتم را می داد.

باید خودم تکالیفم را انجام می دادم زیرا می دانستم باید صحبت کنم .

نمی توانستم در کلاس چرت بزنم .

بعد از این که تجربه کار با سمینار پایدیا را پیدا کردم، تجربیاتم را با همکارانم در میان گذاشتم و تصمیم گرفتم که استفاده از آن را برای برانگیختن علاقه فراگیران و بحث در مورد مقالات و فیلم ها و اسناد تاریخیو ادبیات در کلاس ادامه دهم.

منابع:

- سی شورت، ادموند. روش شناسی مطالعات برنامه درسی. ترجمه محمود مهر محمدی (۱۳۹۲). انتشارات: سمت.
- پیلگرن، آن. اس (۱۳۹۳). *دیالوگ فکورانه و تربیت دینی*. چکیده مقالات پنجمین همایش انجمن فلسفه تعلیم و تربیت ایران: فلسفه تربیت دینی و تربیت اخلاقی. کرمان: دانشگاه شهید باهنر .
- Adler, M. J. (۱۹۸۴). *The paideia program: An Educational Syllabus*. New York: Macmillan publishing company.
- Adler, M. J. (۱۹۸۲). *The paideia proposal: An educational manifesto*. New York: NY: Macmillan.
- Covey, s. (۱۹۸۹). *The ۷ Habits of Highly Effective People*. New York.
- Chesser, W., Gellatly, G., & Hale, M. (۱۹۹۷). Do Paideia seminars explain higher writing scores? *Middle School Journal*, ۲۹(۱), ۴۰-۴۴.
- Fullan, M. (۲۰۱۱), *All Systems Go: The Change Imperative for Whole System Reform*, Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Goodlad, J. (۱۹۸۴). *A Place called school*. New York: McGraw-Hill.
- Gettys, C. & Wheelak, A. (۱۹۹۴). *launching paideia in chattanooga*, educational .
- Hardy, L. king (۲۰۱۰) *Fundamental morement skills among preschool*. ۱۳(۵) ۵۰۳-۵۰۸.
- Hitz, R. D. (۲۰۰۵). *Educational perpeciters*. journal of the college of eduction. ۳۸(۱).
- Holden, J. (۱۹۹۳). *Tis a communication Devoutly to Be wished: The paideia seminar in Teacher education classes*. Mankato statement (spring).
- Krogh, S, Slentz, K (۲۰۱۱). *Early xhidhood education yesterday. tomorrow*. Published the uk, Cambridge University.
- Lucas, CJ (۱۹۷۲) **Our Western Educational Heritage**, New York, Macmillan.

- Mangrum, J. (۲۰۰۴). The Evolution of a professional learning community: the role of dialogue initiated through faculty paideia seminars. Unpublished Doctoral Dissertation. The University of North Carolina at Greensboro.
- Meyer, B. "Game-Based Language Learning for Pre-School Children: A Design Perspective" *The Electronic Journal of e-Learning* Volume ۱۱ Issue ۱ ۲۰۱۳, (pp ۳۹-۴۸), available online at www.ejel.org.
- Mulcahy, D. G. (۲۰۰۸). The education person: Toward a new paradigm for liberal education. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
- Newman, J. H. (۱۹۷۴a). The idea of a university defined illustrated. C. F. Harrold, ED. New York, NY: Green and Co. (Original work published ۱۸۷۳).
- Nesselrodt, P. & Schaffer, E. (۱۹۹۳). Implementation of the paideia proposal, Atlanta: American Educational research association.
- Robinson, E. (۲۰۰۴) Evaluating the Impact of the Paideia Program on Standardized Student Achievement, Baylor University.
- Roskos, K. & Tabors, P. O. & Lenhart, L. A. (۲۰۰۹). Oral Language and early literacy in preschool. Talking Reading and Writing International Reading Association.
- Rud, A. G. (۱۹۸۷). Teaching for Learning. Speech to the American Philosophical Association. Eastern Division Meeting, New York.